

Gent on Files

@rchiefli nk

Driemaandelijke nieuwsbrief van 't Archief. Gent on Files vzw - jaargang 12 - nummer 1 - januari 2012

Fotobijschrift

Edmond Sacré (1851-1921) portret van een stad

De komende maanden staat het oeuvre van de Gentse fotograaf Edmond Sacré (1851-1921) centraal in het STAM. De Zwarte Doos/Het Stadsarchief leverde hiervoor een belangrijke bijdrage, zowel in de voorbereiding van de tentoonstelling als door het in bruikleen geven van bijna 200 foto's en prenten.

Zoals vaak bij dergelijke projecten was het hele voortraject even interessant als de tentoonstelling zelf. Er bleef namelijk geen volledig archief van de fotograaf bewaard. Het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK-IRPA) in Brussel bezit een deel van zijn negatieven. De rest raakte verloren, op enkele stukken na die hier en daar opdoken, zoals enkele negatieven in Het Huis van Alijn en een doos met

opnamen die Sacré maakte voor Vooruit. Deze doos met glasplaten kwam onlangs door een schenking in het Stadsarchief terecht. Voor de tentoonstelling was het nodig om een vollediger beeld van zijn activiteiten te krijgen. In het kader hiervan werden de fotoverzamelingen van verschillende archieven, bibliotheken en musea bestudeerd.

Het Stadsarchief met zijn rijke fotoverzamelingen vormde natuurlijk het startpunt van de zoektocht. Bijna onvermijdelijk was de eerste etappe hierbij de omvangrijke fotoverzameling van de voormalige Stedelijke Commissie van Monumenten en Stadsgezichten (SCMS). Meer dan 7000 foto's uit de verzameling van de SCMS zijn al on line consulteerbaar via de

Fotobijschrift

Beeldbank Gent, maar een belangrijk deel is nog niet of minder goed ontsloten. Zo is er de reeks 'grote formaten' die – naast een uitgebreide plannenverzameling – heel wat fotomateriaal bevat. Dit zijn foto's die te groot waren om in de metalen ladenkasten van de SCMS te passen, evenals een reeks kleine foto's die samen op grote vellen bruin papier waren gekleefd. Daarnaast vormde het project een aanleiding om een doos met foto's van buiten Gent te bekijken. Die bleek o.m. een aantal landschappen van Sacré te bevatten. De verzameling van de SCMS bestaat vooral uit foto's van de Gentse monumenten en oude straatbeelden, met heel wat werk van Sacré en zijn tijdgenoten. Er zitten ook een aantal foto's in die Sacré maakte van 'eigentijdse' gebouwen evenals een

hele reeks havenbeelden. Deze architectuur- en monumentenfotografie maakte een belangrijk deel uit van Sacré's oeuvre. Ongetwijfeld speelde zijn opleiding tot architect aan de Gentse academie hierbij een rol.

Uit het nog bewaarde deel van de boekhouding van de SCMS blijkt dat de Commissie een aantal van zijn foto's rechtstreeks bij Sacré en zijn collega's kocht. De rest van de verzameling was afkomstig uit o.m. schenkingen door de commissieleden. Dit materiaal is indertijd verzameld als werkmateriaal voor de commissievergaderingen. Het verklaart ook de soms weinig respectvolle manier waarop men tot enkele decennia geleden met de foto's omging. Op de fotokartons – en soms

zelfs in de foto – werden allerlei aantekeningen gemaakt en etiketten gekleefd. In de tentoonstelling is ervoor gekozen om dit ook te tonen en de beschreven en beschadigde kartons niet te verbergen achter passe-partouts. Voor tentoonstellingscurator Dirk Lauwaert was het trouwens van groot belang om zoveel mogelijk originele fotoprints uit de tijd van Sacré zelf te tonen. Dit past binnen het uitgangspunt van het project om een fototentoonstelling te maken en geen historische of documentaire tentoonstelling, waarbij de beelden enkel zouden dienen ter illustratie van een (historisch) verhaal.

Niet enkel wat Sacré fotografeerde werd dus beken, maar vooral ook hoe hij zijn onderwerpen in beeld bracht. Bij

het afdrukken van zijn negatieven maakte Sacré duidelijk keuzes, door de uitsnit van het beeld aan te passen, retouches uit te voeren ... Dit werd mede ingegeven door de context, waarbinnen de afdruk toen zou worden gebruikt. Hierdoor zijn er soms grote verschillen tussen de opeenvolgende afdrukken die Sacré maakte van eenzelfde negatief. Voor de tentoonstelling was het daarom interessant dat er van sommige opnamen meerdere afdrukken uit de tijd van Sacré bewaard bleven in het Stadsarchief.

De foto's van de monumenten behoren tot Sacrés bekendste realisaties, mede omdat hij voor de toeristische dienst van de Stad Gent werkte, die ervoor zorgde dat men zijn beelden decennialang in allerlei publicaties bleef gebruiken. Een deel van de monumentenfoto's in de verzameling van de SCMS draagt trouwens oude etiketten van de toeristische dienst en soms ook de sporen van de duimspijkers waarmee ze waarschijnlijk opgehangen werden in het toeristisch bureau in de bovenzaal van de Lakenhalle. Zij moeten ooit aan de SCMS geschonken zijn nadat ze hun nut hadden verloren. Voor de tentoonstelling kon er ook geput worden uit het eigen archief van de Dienst Toerisme, dat eveneens in het Stadsarchief (V-509) bewaard wordt. Dit omvat een aantal archiefdozen met foto's van Gentse monumenten, waaronder natuurlijk heel wat beelden van Sacré.

Er doken ook foto's op in archieven waar men die misschien niet onmiddellijk zou verwachten. Als beroepsfotograaf kreeg Sacré de meest uiteenlopende opdrachten. Een voorbeeld hiervan is het archief van de stedelijke 'Begravingsdienst', waarvoor Sacré foto's maakte van zowel de verschillende types lijkoetsen als van de

Fotobijschrift

personeelsleden om hun uniformen te tonen (CC 57).

Een andere, meer courante activiteit voor een beroepsfotograaf als Sacré was zijn portretstudio. Voorbeelden hiervan zijn te vinden in de portrettenverzameling van het stadsarchief. Deze verzameling moet in het archief zijn samengesteld uit portretten van verschillende herkomst. Een deel hiervan lijkt uit het archief van Sacré zelf afkomstig te zijn. Zo zit er bij het portret van Sakala, het Afrikaanse jongetje dat de gebroeders Van de Velde meebrachten uit Congo, een bedankbriefje van de geportretteerde aan Sacré. Misschien werden deze stukken aan het archief geschonken door de oudste dochter van Sacré. Uit de portretten blijkt opnieuw Sacrés grote netwerk, dat hij mede had uitgebouwd door zijn lidmaatschap van allerlei verenigingen. Het omvat schrijvers als Cyriel Buysse en

Virginie Loveling, kunstenaars als César De Cock, Constant Montald en Hippolyte Le Roy en een hele reeks andere prominenten.

Naast de verschillende archieffondsen/archiefreeksen bleken er eveneens originiele foto's in de bibliotheek van het archief te zitten, meer bepaald platenalbums uit de beginperiode van zijn beroepsloopbaan, met foto's van tentoonstellingen van de 'Chambre Syndicale Provinciale des Arts Industriels' uit 1877 en 1882.

Hopelijk raakt met deze tentoonstelling een breder publiek vertrouwd met de rijkdom van de fotografische collecties van het Stadsarchief en zal dit evenement aanleiding geven tot bijkomend onderzoek.

Heilige huisjes

De rechtstreekse aanleiding voor dit artikel is de fototentoonstelling over en met werk van Edmond Sacré in het STAM. Dat Gent een aantal belangrijke figuren huisvestte die mee geschiedenis hebben geschreven bij de ontwikkeling van de fotografie in de negentiende eeuw is vooral in Gent geweten. Maar daar gaat dit stuk niet over. De groeiende aandacht voor fotografisch erfgoed klinkt – vooralsnog zachtjes – weer

door in een stijgend aantal behoud- en beheersvragen met betrekking tot fotografische materialen. Enkele afdrukken die in de tentoonstelling te zien zijn, werden behandeld in het restauratieatelier van het Nederlands Fotomuseum, gevestigd in Rotterdam. De behandeling bestond uit kleine restauratie-ingrepen, het herstellen van scheuren en beschadigingen, en conserverende handelingen zoals droog en vochtig

reinigen van zowel de foto's als de opzetkartons. Hierbij werd een sterk objectgerichte en behoudende benadering gehanteerd, wat betekende dat bestaande opzetkartons werden behouden en sommige vormen van gebruiksschade niet tot een onmiddellijke ingreep leidden.

Er zijn dus geen spannende of opzienbarende restauraties of herstellingen uitgevoerd. Het leek me in dit kader beter om iets meer te vertellen over de benadering van fotografische materialen in het licht van behoud en beheer en eventuele behandelingen.

Clichés

Restaureren van foto's is zeker geen synoniem voor het 'retoucheren van oude bruine afdrukken'. Hoewel retoucheren en analoge fotografie het goed met elkaar vonden, is dit soort activiteit eerder een sporadisch gegeven. Dikwijls waren

fotograaf en retoucheur twee afzonderlijke beroepen, maar menig (analoog werkend) fotograaf was ook een goed retoucheerder. Dit alles stond in functie van het verbeteren van het beeld, het verminderen van niet gewenste verstoringen die al dan niet een natuurlijke oorsprong hadden. Fotografie is erg onderhevig aan verandering en er worden nog steeds nieuwe toepassingen gevonden, of bestaande technieken worden aangepast. Bestaande namen of technieken krijgen hierdoor soms een andere invulling. Zo ligt er tegenwoordig een 'barietpapier' in de winkel, dat gemaakt is om met een inkjet-printer te gebruiken. En het is niet alleen de naam die verwarrend kan werken: indien met de juiste inkten (monochroom) bedrukt, lijkt deze inkjet-druk verrassend goed op een analoge barietdruk. Het imiteren van bestaande technieken is van alle tijden, dikwijls echter met economische overwegingen in het achterhoofd. Enkele historische voorbeelden zijn de kooldruk en de platinadruk. Naast hun visuele eigenschappen blinken beide technieken uit door hun lange houdbaarheid of hoge stabiliteit. Eens deze technieken goed en wel waren doorgedrongen, kwamen al snel de eerste imitaties op de markt, waarbij minder dure materialen werden gebruikt, maar die echter wel een zelfde uiterlijk resultaat beoogden. In sommige gevallen voegde de fotograaf of de fabrikant er zelfs ondubbelzinnige teksten aan toe, die de gebruiker moesten doen geloven dat het om dat bepaalde product ging. Zo bood Kodak 'Bromide Papers' aan in verschillende variëteiten, 'Permanent', 'Platino Matte', 'Royal'... Hiermee refereerde men aan

andere technieken, maar met aangepast papier op basis van een zilvergelatine emulsie. Het is gevaarlijk om alle technieken of uitingen van fotografie, alleen op basis van het feit dat het fotografie betreft, in het archief onder één dak te plaatsen. Mogelijke ingrepen, zowel preventief als curatief, worden beperkt door de opbouw en de samenstelling van fotografische materialen. Vooraleer men iets kan ondernemen, is het absoluut noodzakelijk om de gebruikte fotografische techniek te (her)kennen. Meestal bevindt het fotografisch beeld zich in een zeer dunne bovenlaag (fotografische emulsie) met een zeer strak oppervlak, waarop elke aangebrachte fysieke verandering of beschadiging bijna onomkeerbaar is en als een litteken zichtbaar blijft. Daarom is voor de restaurateur vooral een informerende en adviserende rol weggelegd.

Ik ben anders

Binnen de archiefwereld had en heeft fotografisch materiaal dikwijls geen aparte status. Het maakt(e) deel uit van een archief en hoort dan ook samen met de andere delen of bescheiden bewaard te worden. Wij weten dat verschillende fotografische materialen een aparte plaats verdienen. Niet omdat ik dit materiaal boven andere materialen verkies, maar omdat verschillende materialen nadelige invloed van elkaar kunnen ondervinden. Kunststofnegatieven op nitraat- en acetaatdragers doen stevast de omliggende papieren versneld verzuren. Op hun beurt kunnen bepaalde papieren en inkten een fotografisch zilverbeeld aantasten. En zo zijn er meerdere voorbeelden te bedenken.

Ik beschouw (analoge) fotografische materialen als een groep van materialen die gekenmerkt wordt door de aanwezigheid van een beeld dat het gevolg is van een fysische en/of chemische interactie van licht met lichtgevoelige materialen. Meestal is er sprake van een gelaagde structuur. Er bestaat een grote variëteit aan soorten dragermaterialen, beeldvormende stoffen en bindmiddelen. Dragermaterialen zijn metaal, glas, kunststoffen en papier in allerlei soorten en samenstellingen. Beeldvormend materiaal vinden we op basis van zilver, van andere metalen zoals ijzer en platina, of van kleurstoffen en pigmenten. Dit zijn kwalitatief hoogwaardige materialen, die een garantie bieden voor de stabiliteit tijdens de vorming of verwerking van het fotografische beeld. Samen vormen ze het fotografische eindproduct met een negatief of een positief beeld. En dat vraagt speciale aandacht.

Meer

In het kader van een vernieuwde wetgeving archieven in Nederland hebben fotorestoreuraten die in Nederland werkzaam zijn, een aantal artikels geschreven om meer inzicht te verschaffen in de materie van behoud en beheer van fotografische materialen. Ze zijn verschenen in het nummer 70 van *Fotografisch Geheugen*, het driemaandelijks tijdschrift van het Nederlands Fotogenootschap. In een volgend nummer, 71, werden een aantal internationaal uitgegeven boeken met betrekking tot het herkennen van fotografische materialen gerecenseerd. Voor informatie en bestellingen van dit tijdschrift kan u terecht bij de heer Okke Groot op o.groot@mindef.nl

Désiré Van Monckhoven

Wetenschapper, fotograaf en entrepreneur...

Sinds in 1839 de fotografie in de maatschappij haar vaste plaats had gevonden, werd Gent daarin één van de belangrijkste voorlopers. Toen Charles D'Hoy (1823 – 1892) zich op 22-jarige leeftijd als beroepsfotograaf in Gent kwam vestigen, was de fotografie amper zes jaar aan haar wereldverovering bezig, en kreeg ze in Gent al vaste voet aan de grond.

Het is dan ook niet te verwonderen dat in deze stad de eerste fabriek van fotografisch materiaal werd opgericht, en wel door Désiré Van Monckhoven.

Désiré Van Monckhoven werd op 25 september 1834 in de Sint-Pietersnieuwstraat in Gent geboren. Zijn vader was onbekend en zijn moeder, Françoise Van Monckhoven, was slechts achttien jaar toen zij Désiré ter wereld bracht. Reeds als kleine jongen bleek hij over een uitzonderlijke begaafdheid te beschikken. Rond 1850, hij was toen amper zestien, schreef hij een *Handboek der Scheikunde*, in 1852 gevolgd door *Elementen der Fysica*. Uit die periode stamt dan ook zijn interesse voor de fotografie, want kort daarop ging hij in de leer bij Charles D'Hoy. In maart 1855 publiceerde hij zijn eerste werk, *Traité de photographie sur Collodion*. Deze uitgave was het resultaat van zijn doorgedreven onderzoekswerk en verbeteringen aan dit procédé, uitgevonden door de Brit

Frederick Scott Archer.

Een jaar later publiceert hij zijn bekendste werk, *Traité général de la Photographie*, waardoor hij op slag wereldberoemd werd. Hij studeerde op dat ogenblik aan de Gentse universiteit waar hij in 1862 het doctoraat in de natuurwetenschappen behaalde.

Van 1866 tot 1872 verbleef hij in Wenen waar hij samenwerkte met de bekende portretfotograaf Emil Rabending. Eind 1872 kwam hij terug naar Gent, en huwde er op 12 december van dat jaar met Hortense Tackels (1839 – 1911), bij wie hij al sinds 1864 twee dochters had, en vestigde zich in de huidige Hospitaalstraat. Hij richtte achter zijn woning een laboratorium op en een fabriekje voor fotopapier. Hij slaagde er in dit papier op industriële wijze te vervaardigen. Maar Van Monckhovens grootste en belangrijkste bijdrage tot de fotografie heeft echter betrekking op broomzilvergelatineplaten, die voor het eerst in 1871 werden ontwikkeld door de Britse arts Maddox.

Het was dank zij deze broomzilvergelatineplaten dat de fotografie nu in ieders bereik kwam. Het gebruik en de populariteit ervan was grotendeels te danken aan Van Monckhoven die er in 1879 in slaagde om de sensibiliteit op te drijven door het toevoegen van ammoniak aan

broomzilveremulsies. Deze ontdekking stelde hem in 1880 in staat zijn toen reeds bekende fabriek uit te breiden tot aan de Ekkergemlaan (nu Einde Were), en er emulsies van een hoge gevoeligheid en uitstekende kwaliteit te vervaardigen. Het is interessant om te weten dat de fabriek van Van Monckhoven tot 1886 slechts de emulsies vervaardigde, de platen werden gegoten bij *The Ed. Beernaert's Dry Plate Co.* in Gent en *Palmer – Descamps* in Kortrijk.

Op de avond van 25 september 1882, op zijn verjaardag nota bene, overleed de 48-jarige Van Monckhoven aan een hartinfarct. Het bedrijf, toen in volle expansie, werd daarna nog voortgezet door de weduwe Van Monckhoven, en haar schoonzoon Jean-Alfred de Lanier. Rond 1898 – 1900 was de maximale expansie al bereikt en produceerde men naast het fotopapier *Eclair* en andere producten, bijna 4,5 miljoen platen per jaar die wereldwijd werden verkocht. Door de toenemende concurrentie van andere fotochemische bedrijven in binnen- en buitenland en het gemis aan vernieuwing, verdween het bedrijf omstreeks 1905 van de markt.

G. Antheunis.

Bron:
Georges Antheunis, Guido Deseyn & Marc Van Gysegem, 'Focus op fotografie. Fotografie te Gent van 1839 tot 1940', M.I.A.T., Gent, 1987.

Een ander Stadsarchief

Met het vertrek van Leen Charles in augustus vorig jaar kwam het Gentse Stadsarchief in een overgangstijd terecht. Velen maakten zich terecht zorgen over de toekomst van die gemeentelijke opdracht, waaronder de zorg voor een rijke archiefcollectie en de veel aangesproken dienstverlening zowel in de leeszaal als via mail en post, maar ook door talrijke culturele initiatieven. Verwijzen we naar de vele activiteiten rond Maurice Maeterlinck en de publiekspresentatie van het fotografische oeuvre van Edmond Sacré in het STAM. Deze initiatieven maakten in niet geringe mate gebruik van de archiefcollectie. Ze konden ook niet gerealiseerd worden zonder de substantiële bijdrage van experts en medewerkers van het Stadsarchief. Dit illustreert hoe in tijden van schaarste, zeker inzake personeel, tijd en middelen, toch al het mogelijke werd ondernomen om taken van het Stadsarchief waar te maken. Langs deze weg willen we allen danken die zich het voorbije jaar voor het Gentse Stadsarchief hebben ingezet.

Een Stadsarchief kan natuurlijk niet zonder de leiding van archivariissen die, gewapend met hun expertise, instaan voor de kerntaken van het gemeentelijke archiveren. Dit omvat zowel het archiveren van de digitale gemeentelijke administratie, de uitbouw van een e-depot, het behoud en beheer van de archiefcollectie, als de ontsluiting voor interne en externe gebruikers en de meer zichtbare erfgoedwerking door participatie in culturele projecten, zoals tentoonstellingen. Al in het voorjaar van 2011 nam de Stad Gent de beslissing een examen uit te schrijven voor de statutaire aanstelling van een archivaris en de opbouw van een werfreserve. De eerst geklasseerde van die proef wordt meteen als eerste archivaris aangesteld. Binnenkort kan u dus kennis maken met Pieter-Jan Lachaert. Hopelijk kunnen er nog andere aanstellingen volgen in 2012.

Wie het Gentse Stadsarchief van nabij volgt, zal nog wel meer personeelsveranderingen zien. Sommige medewerkers gaan met verdiend pensioen, zoals André Capiteyn en Freddy Veranneman, twee vaste 'waarden' van het Stadsarchief, die ook ontzettend veel kennis hebben opgebouwd. Andere medewerkers zoeken nieuwe professionele uitdagingen op, zoals Annemie De Porre. Met deze mensen verliest het Gentse Stadsarchief veel know how. Het vernieuwde team dat 2012 stapsgewijs zal worden samengesteld, moet de tijd krijgen om van het Gentse Stadsarchief opnieuw niet alleen een zeer goed functionerende stadsdienst, maar ook een uitstekend archief in de steigers te krijgen. De termijn waarbinnen dit zal kunnen worden gerealiseerd, is echter ook afhankelijk van de beschikbare geldelijke middelen en vooral van een performante digitale ondersteuning, aspecten die in periodes van crisis en besparingen niet meteen voor de hand liggen.

Dat het Stadsarchief niet meer volledig zelfstandig is, maar binnen een 'cluster' met andere stadsdiensten een plaats kreeg, kan door velen worden betreurd. Ook trouwens door de stadsarcheologen die nu samen met het archiefteam in één dienst werden samengebracht. De groepering onder één directie, een veranderingsstrategie in het kader van het kerntaken- en efficiëntiedebat binnen de Stad Gent, hoeft echter niet per se negatief te zijn. Beide professionele sectoren, Stadsarcheologie en Stadsarchief, met hun eigen expertise, wet- en regelgeving, opdrachten en finaliteiten, kunnen afzonderlijk en herkenbaar functioneren. Bij andere initiatieven of werkingsaspecten kan de samenwerking eveneens tot prachtresultaten leiden, zoals bijvoorbeeld vroeger al werd aangetoond met het huizenonderzoek in Gent en met de walsites op de kaart van Jacques Horenbault (1619).

2012 wordt een belangrijk jaar voor het Gentse Stadsarchief: het wordt het jaar voor een nieuw leven met een vernieuwde aanpak. We wensen het archiefteam veel succes!

Marie Christine Laleman
Directeur
Dienst Stadsarcheologie & Stadsarchief

Link

Reünie in het Stadsarchief

Op 26 september 2011 werd door de Gemeenteraad definitief de schenking goedgekeurd van het historische archief van de Abdij van de Bijloke en van de Abdij van Terhagen door de cisterciënzerzusters aan het Stadsarchief.

De meeste archieven van de Gentse religieuze instellingen worden bewaard in het Rijksarchief in het Geeraard de Duivelsteen of in het Leuvense Kadoc.

Dat de cisterciënzerzusters toch voor het Stadsarchief kozen, heeft alles te maken met hun eeuwenoude verbondenheid met de stad Gent. Wanneer in het begin van de dertiende eeuw het hospitaal van de Bijloke gesticht wordt, wordt van meet af aan ook een nieuw klooster opgericht, ressorterend onder de orde van Citeaux. Dat klooster moest instaan voor het beheer van het hospitaal. De orde bleef meer dan 700 jaar aanwezig op de hospitaalsite.

Door deze overdracht worden nu ook de verschillende delen van het oude archief definitief herenigd. In het Stadsarchief was immers al een groot deel van het archief van de Bijloke beland. Bij de oprichting van de Commissie van Burgerlijke Godshuizen (1797) die het bestuur over alle instellingen voor zieken en hulpbehoevenden moest waarnemen, werden alle archiefstukken overgedragen die een rol speelden in het goederenbeheer en het financiële beheer van de instelling. Die documenten, die in de ogen van de toenmalige beheerders geen nut meer hadden, bleven achter in het hospitaal en kwamen bij de verhuizing van de kloostergemeenschap terecht in het klooster van Maria Middelaars, waar de zusters hun intrek namen. De Burgerlijke Godshuizen droegen hun deel van het Bijloke-archief reeds in 1913 over aan het Stadsarchief, waar het geïnventariseerd werd door V. Vander Haeghen. In 2002 verscheen een nieuwe inventaris door Dries Vandaele in het kader van een verhandeling bij de opleiding Archivistiek en Hedendaags Documentbeheer.

Het werd dus wachten tot 2011 om het resterende luik te verwerven dat nog aanwezig was in Maria Middelaars: een schitterend bewaard archief dat een periode bestrijkt van 1164 tot 1807 en honderden charters bevat, landboeken, kaarten, obituaria en rekeningen. Ook hier is reeds een oude inventaris uit de negentiende eeuw aanwezig, opgemaakt in 1881 door een afgevaardigde van het Bisdom, J.B. Lavaut.

Het archief zal verhuisd worden in de loop van januari of februari 2012. Verder nieuws volgt!

Valérie Meillander

colofon

@rchieflink is de driemaandelijke nieuwsbrief van 't Archief. Gent on Files, een ondersteunende vzw voor het Stadsarchief van Gent

Het abonnement is begrepen in de lidmaatschapsbijdrage: 15 euro individuele leden, 18 euro gezin, 25 euro steunende leden en 250 euro ereleden.

Een los nummer kost 5 euro.

Rekeningnummer:
000-3252077-55

Projectrekening Koning Boudewijnstichting

"voor een betere conservatie van de charterverzameling": 000-0000004-04 met mededeling 'L82195 - 't Archief Gent on Files vzw; een fiscaal attest vanaf 40 euro.

Adres GOF

p.a. De Zwarte Doos Stadsarchief,
Dulle-Grietlaan 12, 9050 Gentbrugge
(09)266 57 60
stadsarchief@gent.be
www.gentonfiles.be

Coördinatie en eindredactie

Valérie Meillander
Christine Duthoit

Verantwoordelijke uitgever

Piet Veldeman, Ooistraat 10,
9041 Oostakker

ISSN - nummer: 1376-2966

Foto's:

De Zwarte Doos/Stadsarchief

Vormgeving

Évé Grafica - Erika Vanderstockt,
Gent, GSM: 0486/51.78.88

Druk

J. Verbeke, Gent

Inhoud

1

Edmond Sacré
Portret van een stad

4

Heilige huisjes

6

Désiré Van Mockhoven
*Wetenschapper, fotograaf
en entrepreneur*

7

007

Een ander Stadsarchief

8

Link

Reünie in het Stadsarchief